

VALSTS NODROŠINĀTĀ JURIDISKĀ PALĪDZĪBA

2022.GADA I. PUSGADA DARBĪBAS REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI

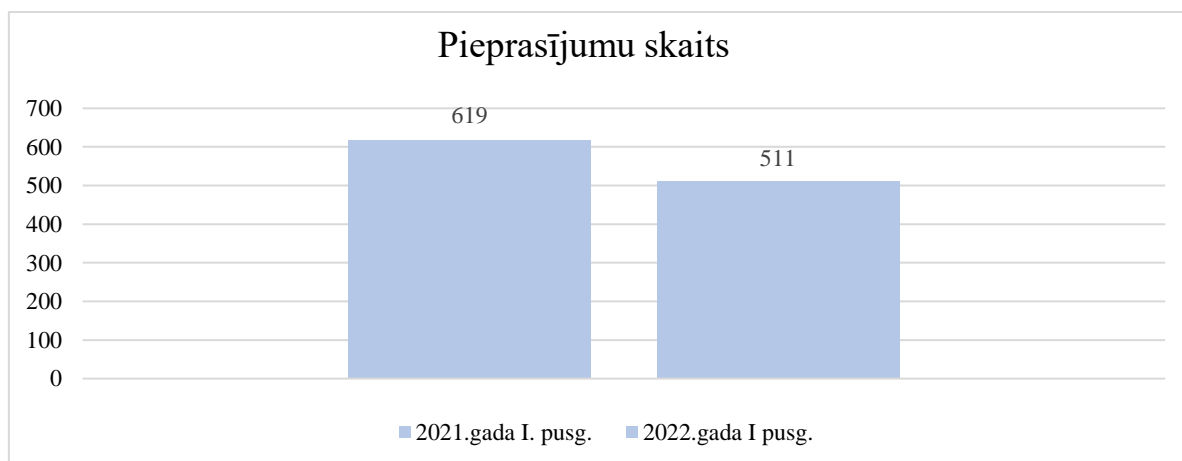
Atbilstoši Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumā noteiktajam viena no Juridiskās palīdzības administrācijas (turpmāk – JPA) funkcijām ir apsaimniekot līdzekļus, kas paredzēti valsts nodrošinātajai juridiskajai palīdzībai, veicot juridiskās palīdzības sniedzējiem apmaksu, kuri sniedz valsts nodrošināto juridisko palīdzību pēc kriminālprocesa virzītāja uzaicinājuma, un nodrošinot juridisko palīdzību trūcīgām un maznodrošinātām personām, personām, kuras pēkšņi nonākušas tādā situācijā un materiālajā stāvoklī, kas tām liedz nodrošināt savu tiesību aizsardzību vai atrodas pilnā valsts vai pašvaldības apgādībā.

JPA ir apkopojusi un publisko 2022.gada I. pusgada darbības rezultatīvos rādītājus par valsts nodrošināto juridisko palīdzību.

I. Juridiskās palīdzības nodrošināšana

JPA nodrošina juridisko palīdzību civillietās (ģimenes strīdos, dzīvokļa un apsaimniekošanas jautājumos, lietās saistībā ar saistību nepildīšanu, zaudējumu piedziņu u.c.), noteikta veida administratīvajās lietās (bāriņtiesas lēmuma pārsūdzībai sakarā ar bērna tiesību un tiesisko interešu aizsardzību) un Satversmes tiesas procesā. Valsts nodrošina apmaksātas juridiskās konsultācijas, procesuālo dokumentu sagatavošanu un juridiskās palīdzības sniegšanu tiesas sēdē.

Attiecīgajā periodā JPA saņēmti 511 iesniegumi valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pieprasījumam (turpmāk – pieprasījumi), kas ir par 21% mazāk nekā 2021.gada attiecīgajā periodā. Pieprasījumu skaita samazinājums daļēji skaidrojams ar lietu izskatīšanu rakstveida procesos, tai skaitā bezstrīdus piespiedu izpildes procesiem.¹

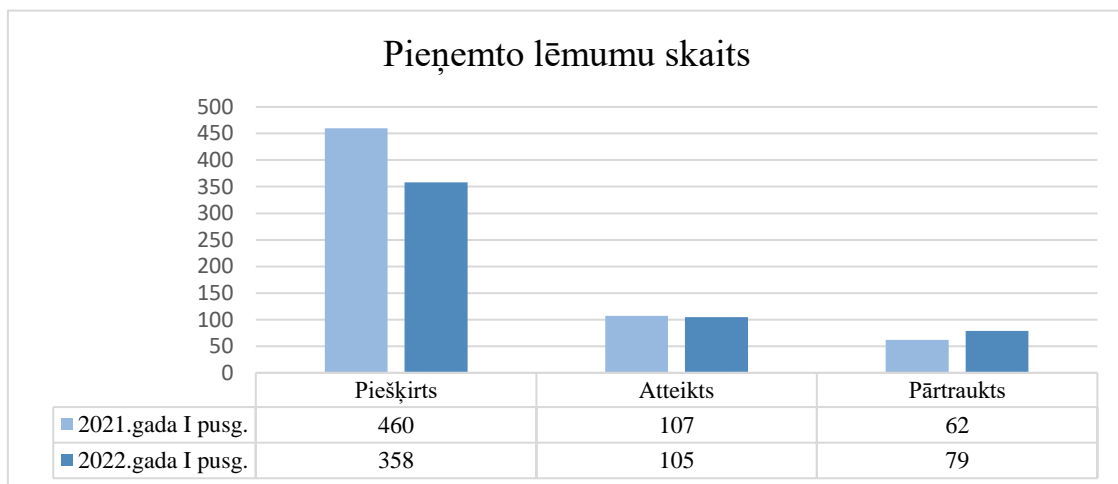

¹ <https://dati.ta.gov.lv/MicroStrategy/asp/Main.aspx>

Pieprasījumu pēc juridiskās palīdzības ietekmē arī izmaiņas normatīvajos aktos, kas, piemēram, būtiski maina personu tiesību un pienākumu kopumu, procesuālo kārtību, kad tiek radīti jauni tiesību institūti. Tā 2022.gada pirmajā pusgadā sakarā ar Fiziskās personas atbrīvošanas no parādsaistībām likuma spēkā stāšanos (2022.gada 1.janvārī) pieauga personu interese par šo regulējumu un juridiskās palīdzības saņemšanas iespējām. Personas vērsās JPA, zvanot uz informatīvo tālruni, gan rakstiski iesniedzot iesniegumus un juridiskās palīdzības pieprasījumus. Lai sniegtu vispusīgu skaidrojumu par personu tiesībām uz juridisko palīdzību, JPA sagatavoja informatīvu materiālu².

Pārskata periodā tika pieņemti 558 lēmumi, kas ir par 28 % mazāk kā 2021.gada attiecīgajā periodā:

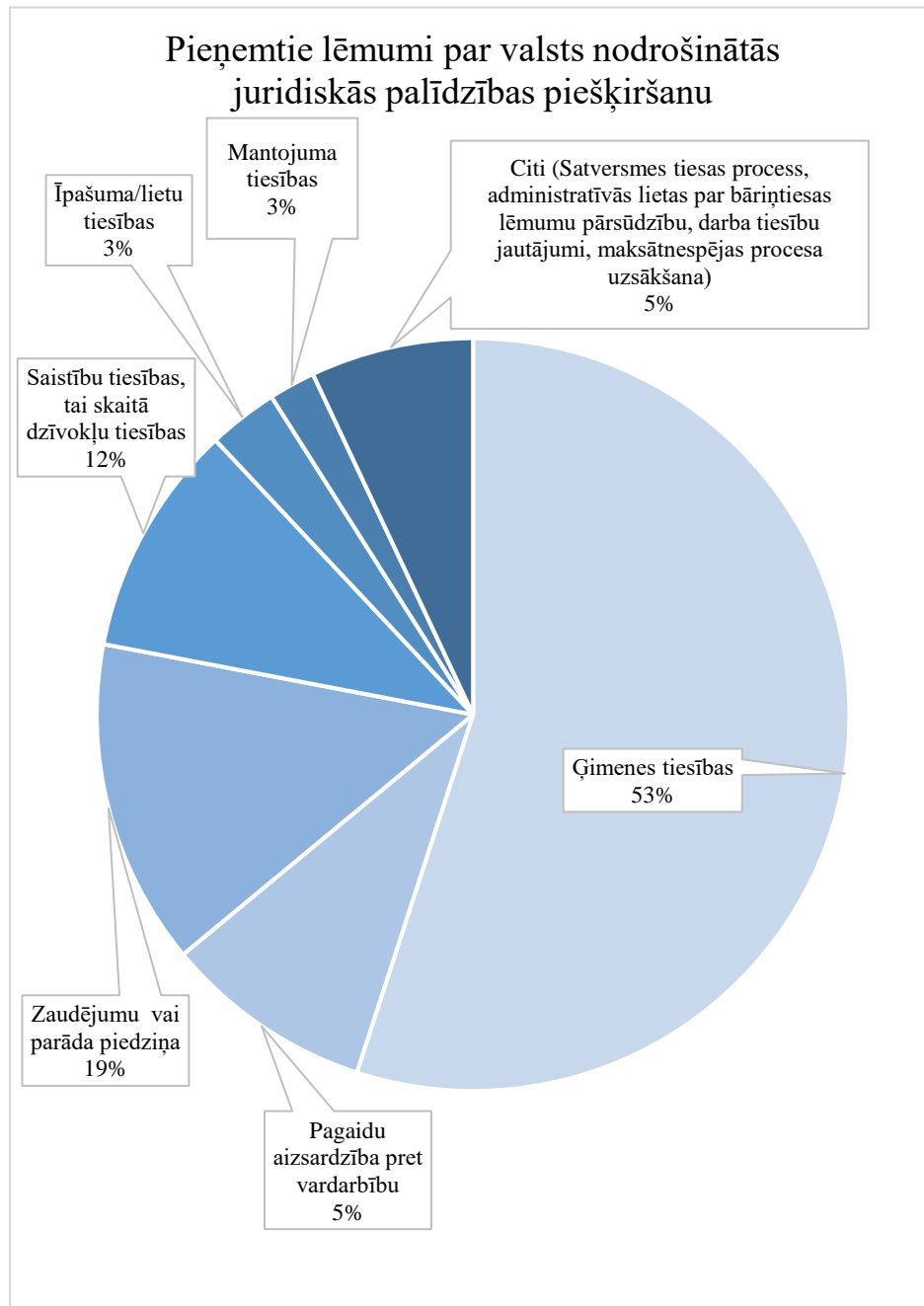
- 358 lēmumi par juridiskās palīdzības piešķiršanu;
- 105 atteikumi piešķirt juridisko palīdzību;
- 79 lēmumi pārtraukt nodrošināt juridisko palīdzību.

Personas pārsvarā pieprasa juridisko palīdzību civiltiesisku strīdu risināšanai:

- ģimenes tiesībās (piemēram, laulības šķiršana, uzturlīdzekļu piedziņa bērnam vai savam uzturam, paternitātes noteikšana, paternitātes pieņēmuma apstrīdēšana, saskarsmes tiesību noteikšana, pagaidu aizsardzība pret vardarbību u.c.);
- saistību tiesībās un dzīvokļa tiesībās (īres un komunālo pakalpojumu samaksas strīdi, dzīvojamās telpas lietošanas tiesību izbeigšana un izlikšana no tās u.c.);
- zaudējumu un parāda piedziņas jautājumos;
- darba tiesībās (atjaunošana darbā, nesamaksātās darba algas samaksa).

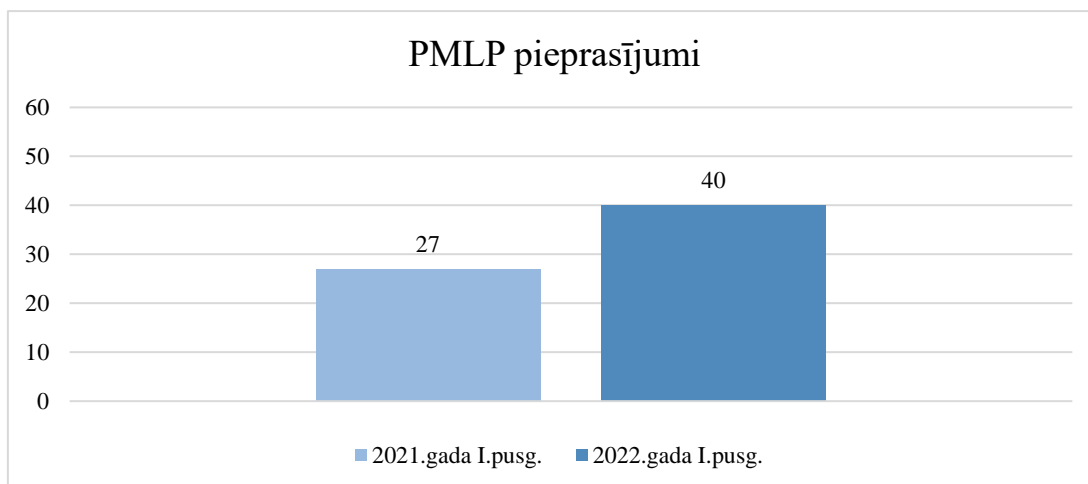
² <https://www.jpa.gov.lv/lv/jaunums/aktualais-par-juridisko-palidzibu-saistiba-ar-parada-piedzinu-un-personas-atbrivosanu-no-paradsaistibam>

Pārskata periodā saņemti 2 pieprasījumi par juridiskās palīdzības nodrošināšanu trauksmes cēlējam un Satversmes tiesas procesā.

Salīdzinot ar 2021.gada I. pusgadu, pārskata periodā novērojams juridiskās palīdzības pieprasījumu skaita patvēruma meklētājiem palielinājums, kas bija saistīts ar situāciju uz Latvijas Republikas robežas ar Baltkrievijas Republikas robežu, kad šķērsot robežu vēlējās liels patvēruma meklētāju skaits³.

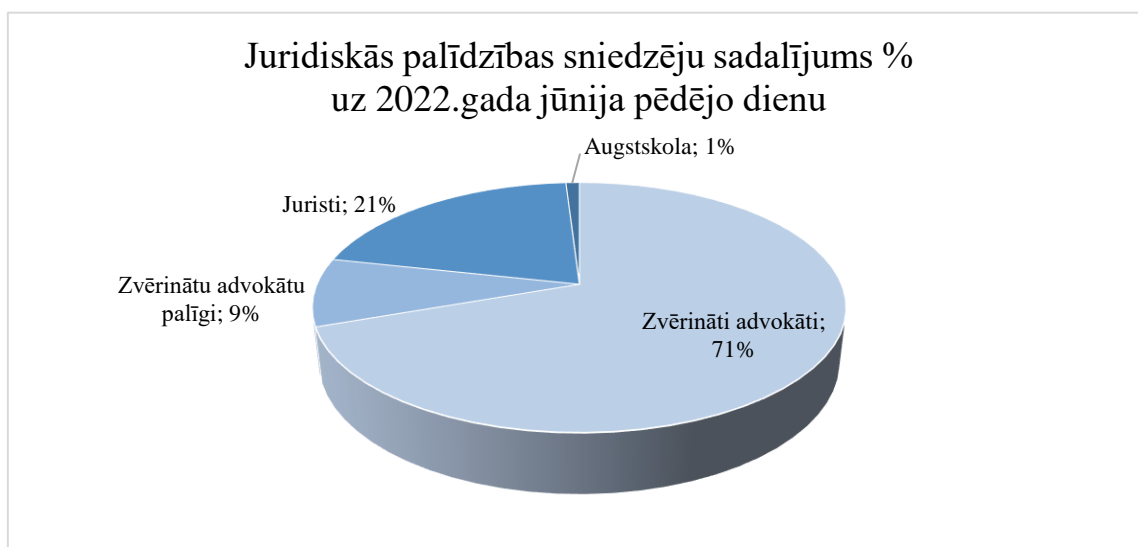
³ <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/uz-latvijas-robezas-ar-baltkrieviju-migrantu-klust-vairak-un-labak-aprikoti.a434890/>
<https://www.iem.gov.lv/lv/jaunums/arkarteja-situacija-uz-latvijas-baltkrievijas-robezas-pagarinata-lidz-2022-gada-10februarim>

Pārskata periodā Tieslietu ministrijā apstrīdēti 9 lēmumi par valsts nodrošināto juridisko palīdzību, no kuriem 7 tika atstāti negrozīti.

Lai nodrošinātu juridisko palīdzību civillietās (t.sk. pārrobežu strīdos), administratīvajās lietās un Satversmes tiesas procesos, JPA slēdz juridiskās palīdzības līgumus ar juridiskās palīdzības sniedzējiem. Pārskata periodā spēkā 123 juridiskās palīdzības līgumi, tajā skaitā:

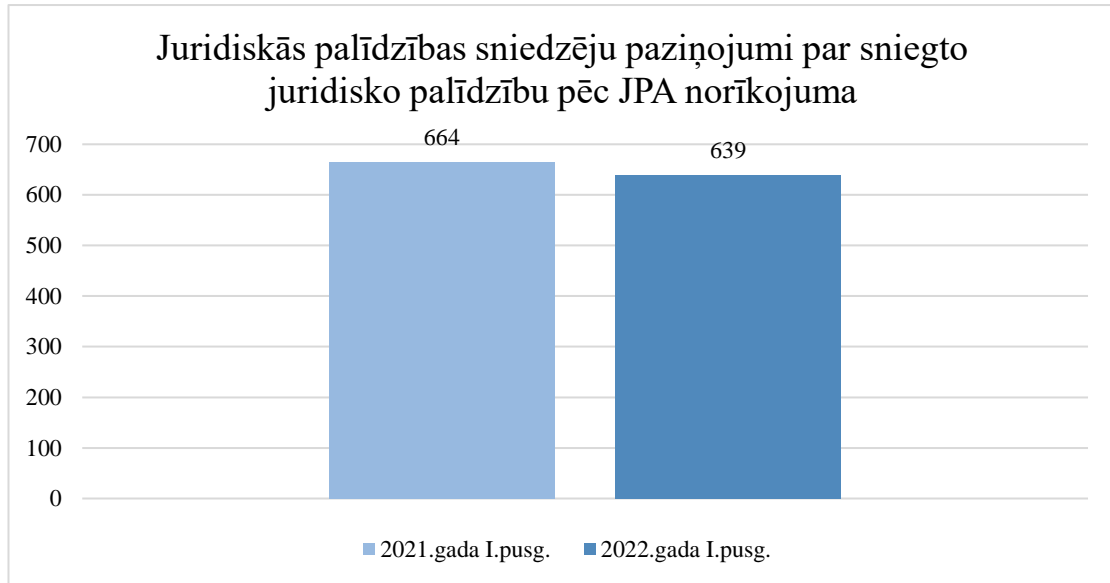
- 91 ar zvērinātiem advokātiem;
- 5 ar zvērinātu advokātu palīgiem;
- 26 ar juristiem;
- 1 ar Daugavpils universitāti.

II. Paziņojumu par sniegto juridisko palīdzību apstrāde

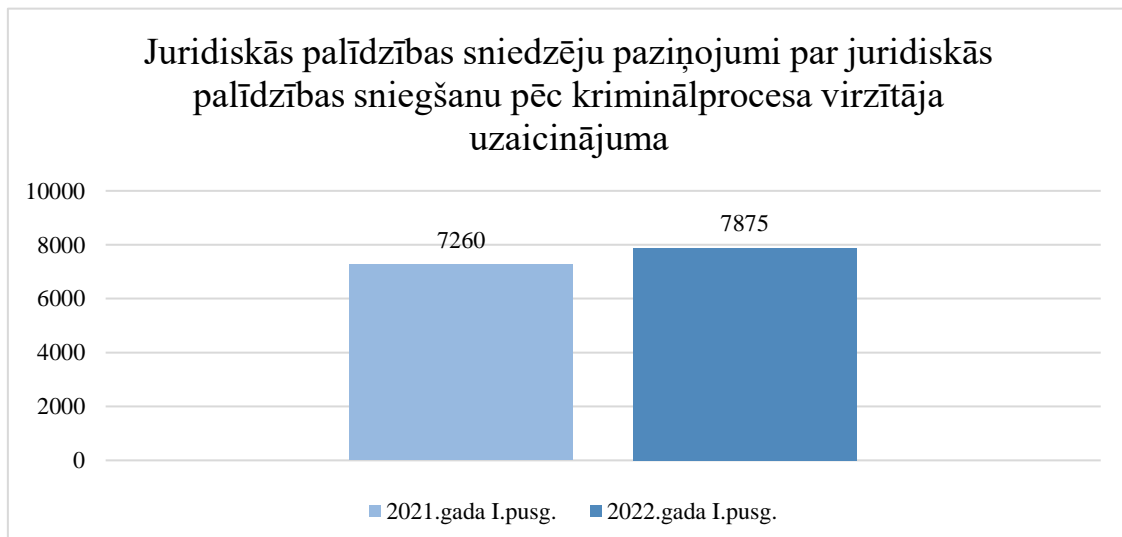
Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības nodrošināšanai 2022.gada I. pusgadā izmaksāti 714 900,78 euro.

Juridiskās palīdzības sniedzēju paziņojumi par JPA norīkojuma izpildi un juridiskās palīdzības sniegšanu civillietās, administratīvajās lietās un Satversmes tiesas procesā pārskata periodā saņemti par 4 % mazāk, nekā 2021.gada I. pusgadā.

Juridiskās palīdzības sniedzēju paziņojumi kriminālprocesos par sniegto juridisko palīdzību pēc kriminālprocesa virzītāja uzaicinājuma saņemti par 8,4% vairāk nekā 2021.gada attiecīgajā periodā.

Par juridiskās palīdzības sniegšanu saskaņā ar Ārstniecības likuma 68.¹ pantu pārskata periodā tika saņemti 78 paziņojumi (2021.gada I. pusgadā tika saņemti 79 paziņojumi).

Izmaksātie naudas līdzekļi 2022.gada I.pusgadā par sniegto valsts nodrošināto juridisko palīdzību (euro)	714 900,78
administratīvajās lietās	12 457,14
civillietās	40 279,98
krimināllietās pēc procesa virzītāja uzaicinājuma	655 539,16
saskaņā ar Ārstniecības likuma 68. ¹ pantu	6 384,50
Satversmes tiesas procesā	240,00

III. Juridiskās palīdzības nodrošināšana Covid 19 izplatības laikā

Pārskata periodā turpināja pastāvēt būtiskie epidemioloģiskās drošības ierobežojumi saistībā ar Covid 19 izplatību, tomēr iepriekš īstenotie pasākumi pakalpojuma organizēšanā nodrošināja pilnvērtīgu iespēju saņemt juridisko palīdzību. Līdz ar to secināts, ka ar Covid 19 izplatības pārvaldību saistītie ierobežojumi nav būtiski ietekmējuši pakalpojuma nodrošināšanu un pieejamību. Veiksmīgi tiek nodrošināti attālinātie klientu apkalpošanas risinājumi, tai skaitā elektronisku pieprasījumu iesniegšana, kā arī nodrošinātas apmaksātas juridiskās konsultācijas, kas sniegtas ieslodzījuma vietā esošai personai, izmantojot atzvana iespēju. Iedzīvotāji aktīvi ir izmantojuši bezmaksas informatīvo tālruni 80001801, lai noskaidrotu jautājumus gan par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības saņemšanas iespējām, gan par valsts kompensācijas cietušajiem saņemšanas iespējām un citos jautājumos. Pārskata periodā ir saņemti par 7 % mazāk zvanu jeb 2794 zvani, salīdzinot ar 2021.gada I. pusgadu, kad tika saņemti 2997 zvani.

Informācija apkopota 18.07.2022.